

Atma Ram v. Kala Wati (B. S. Dhillon, J.)

ਉਸ ਫਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਰਮ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ (ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ **ਦੁਲੀਚੰਦ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ** ਬਨਾਮ **ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਨਾਗਪੁਰ, (12) ਦੇ ਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ** ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਘਿਣਾਉਣੇ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਚੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ (ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ **ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (13)**, **ਕਾਮ ਮਿਸ਼ਨਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ-1 ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ**, ਬਨਾਮ **ਅਨਵਰ ਅਲੀ**) (14) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ **ਮਰਦਾਂ** ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਲਪਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 225 ਫਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਸੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਸ. ਵਿਲੋ, ਜੇ. ਜੇ.

ATMA RAM, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਕਾਲਾ ਵਤੀ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 135 ਆਫ 1979।

ਸਤੰਬਰ 11, 1981।

1955 ਦਾ XXV)—ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1A)(i) ਅਤੇ 23 —ਵਿਧਾਨਕ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ—ਪਤੀ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।

(12) (1956) 29 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 535.

(13) (1972) 883 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 26.

(14) (1970) 1 76 JTR 696.

ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ -ਤਲਾਕ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ

ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਧਾਰ-ਪਤੀ-ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਸੈਕਸ਼ਨ 13 (1-ਏ) (i) -ਕੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਿਵਾਸ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 'ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸਿਰਫ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (1) (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਚਤੁਰਾਈ ਜੋ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਨਾ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਲਾਭ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। (ਧਾਰਾ 15, 18 ਅਤੇ 19)।

1979 ਦੇ **ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਅਪੀਲ**, 1978 ਅਤੇ, **ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੀ # ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।**

ਐਚ.ਐਲ ਸਰੀਨ, ਐਮ.ਐਲ. ਸਰੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, **ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।**

ਸੁਰੇਸ਼ ਅੰਬਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, **ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।**

ਬੀਐਸ ਢਿੱਲੋਂ, ਜੇ.-

(1) ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਾਲ 1964 ਵਿੱਚ ਕਲਾਵਤੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ 11 ਫਰਵਰੀ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਟੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਲਾਵਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਕਾਰਨ. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ - ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਕਾਲਾ ਵਤੀ (ਬੀ. ਐਸ. ਵਿੱਲੋ, ਜੇ.)

i

। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 4 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੱਤਰ ਪੋਸਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, - 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 11 ਮਈ, 1977 ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਿਹਾ।

(2) ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 17 ਜੂਨ, 1974 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਹਰਕਾਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਪਦਮਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਦੇ ਇੱਕ ਮਲਾਗਰੀ ਉਰਫ ਮੁਗਲਰੀ ਪੁੱਤਰੀ ਸਾਹੀ ਰਾਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੰਜੂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਫਰਮਾਨ *gal* ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਪੱਖੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

(3) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ:-

(1) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 17 ਜੂਨ, 1974 ਨੂੰ ਸਾਹੀ ਰਾਮ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਮਲਾਗਰੀ ਉਰਫ ਮੁਗਲਰੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

(2) ਰਾਹਤ.

(4) ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਲਾਗਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, - 9 ਅਗਸਤ, 1979 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ, 1 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(6) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਵਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਲੰਘਣ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ

ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ, ਤਲਾਕ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬੈਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਰ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲੈਟਰਸ ਪੋਸਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਰੀਨ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਲਾਗਰੀ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਾਗਰੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਮਲਾਗਰੀ 17 ਜੂਨ, 1974 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਲਾਗਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

(8) ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ RW 1 ਅਤੇ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ (RW 2) ਅਤੇ ਬੀਰ ਬਲ (RW 3) ਦੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਰ ਬਲ (ਆਰਡਬਲਯੂ 3), ਜੋ ਕਿ ਕਲਾਵਤੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਹੈ, ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮਲਾਗਰੀ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਲ 3 ਜਾਂ 4 ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ, ਮਲਾਗਰੀ ਦਾ 3 ਜਾਂ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਲਾਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ f(RW 2) ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ

3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹੀ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇਖੀ। ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਲਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਹੀ ਰਾਮ ਦੀ ਮਲਾਗਰੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗ ਦੇ ਚਾਰ ਗੋੜੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਤ ਗੋੜਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੋੜੇ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮਲਾਗਰੀ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਲਾਗਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਬੀਰ ਬਲ (RW 3) ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੂੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਫੰਨਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਹਰਕੇਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਲਛਮਣ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਹੀ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਲਾਗਰੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(9) ਆਤਮਾ ਰਾਮ AW 1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੁਝਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਮਲਾਗਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੂਰਜੇ ਰਾਮ (ਅ.ਡਬਲਯੂ. 2) ਨੇ ਵੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਲਾਗਰੀ।

(10) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਗਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਦੁਲਹਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ, ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਵਿਆਹ

ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ / **ਪ੍ਰਿਯਾ ਬਾਲਾ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਘੋਸ਼** (1)। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 'ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਆਨ 1

(1) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 1153

ਕਾਲਾ ਵਤੀ (RW 1) ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਬੀਰ ਬਲ (RW 3) ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ (RW 2) ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹੀ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪੈਦਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਕਿ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਸੱਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਾਰ ਗੋੜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਤਮ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਲਾਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3 ਜਾਂ 4 ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਂ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਹਰਕਾਵਾਲਾ ਯਾਨੀ ਕਿ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਰ ਬਲ (RW 3) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

(11) ਬੀਰ ਬਲ (RW 3) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਮਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ (RW 2) ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੇਂ, ਭਾਵ, ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਹਰਕਾਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਲਾਗਰੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਹੁਤ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਲਾਗਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਤਹਿਤ । '

(12) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲਾ ਵਤੀ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ 1 ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਮਲਾਗਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲਾਗਰੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

(13) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਰਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ

ਜਵਾਬਦਾਰਾ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਆਰ ਡਬਲਿਊ ਨੂੰ

ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇਵੀ ਲਾਈ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਜ਼ਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ, - ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

(14) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਮਲਾਗਰੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੈਟਾਗਰੀ ਕੈਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਾਗਰੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਾਸਵਰਡ ਨਿਰੀਖਣ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਰ.ਡਬਲਯੂ. ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਮਲਾਗਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਾਗਰੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(15) ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 13-1 ਏ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿ-ਵਾਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ.**

ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ **ਸਿੰਘ ਰਾਜ** (2), ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਸੀ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (1) ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 23 (1) ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਡਿਵਾਲਟਰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਨਾ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(16) ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 (1) ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਗਲਤ-ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(17) ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ** ਬਨਾਮ **ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ** (3), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ: -

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ^{1 ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ} ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਏਪੀਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਰਟ (**ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ** ਬਨਾਮ **ਸਿੰਘ ਰਾਜ**) (2 ਸੁਪਰਾ) • ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

(2) 1977 ਕਰ. ਐਲ.ਜੇ. (ਸਿਵਲ) 154.

(3) 1977 HLR 395.

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (1) ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) ਏ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਵਾਸ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਧਿਰ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) ਏ) (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ

Atma Ram v. Kala Wati (B. S. Dhillon, J.)

ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਬਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਧਿਰ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਹਿਵਾਸ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਧਿਰ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸੀ।"

(18) ਮੇਰੀਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸਹਿਵਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ, ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਹਿਵਾਸ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਧਿਰ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ . **ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (1 ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(19) ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ **ਡਾ. ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ** ਬਨਾਮ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ** (4) ਵਿੱਚ **ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਕੇਸ** (ਸੁਪਰਾ) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1 ਏ) ਸਮੇਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ,

(4) 1977 ਕਰ. ਐਲਜੇ 493.

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(1) (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਹੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦਾ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(20) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਨੋਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਤਲਾਕ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਚਰਚਾ ਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਫੁਲ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗਲਤ ਮਿਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ **ਓਬਿਟਰ ਡਿਕਟਾ** ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬੰਧਨ ਵਾਲੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(21) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੈਨ ਡੀ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ.ਸੀ ਜੈਨ, ਐਸ.ਸੀ. ਮਿਟਲ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

M/S ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ 1978 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 558 ਵਿੱਚ 1981 ਦਾ

ਨੰਬਰ 510 - ਸੀ. ਐਲ.

15 ਸਤੰਬਰ 1981

ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ (1918 ਦਾ VI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 39—ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ (ਸੋਧ) ਐਕਟ (1980 ਦਾ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 3(3)—ਸੋਧ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ